

Waarlijk, dit laatste is het aangenaamste van het huisbezoek, wanneer er gevonden wordt een ootmoedige, kinderlijk geloof, waar dan ook de opzieners leeren en versterkt worden. Wanneer een eenvoudige broeder of zuster, zoo uit de volheid van het gemoed getuigt van de liefde des Heeren tot hem, of een zuster gefügt van Gods trekkende genade en het vergund wordt te juichen over de wonderlijke leidingen des Heeren.

Ook hier is weer nodig: Schriftkennis, karakterstudie en menschenkennis.

De zwaarmoedige, de bekommerde, die in haar of zijn sentimenteelheid steeds „in de put“ zat, en zich niet kon verblinden, die „geen uitzicht had“; die zich „de groote genade“, dat Jezus Christus de wereld met God verzoend had, niet durfde toeëigenen“; die voor elk H. Avondmaal in beklemming zit of het heilsfeit wel waar en waarachtig levende werkelijkheid is, voor hen persoonlijk is geworden.

Deze broeders en zusters zijn zoo moeilijk te troosten, te steunen of te helpen. Zij blijven altoos en te lang bij zichzelf staan. Noem hen alle beloften Gods, wijs hen op de Bijbelheiligen, wier leven ook niet altoos was een wandelen met God, schilder hen het kleingeloof van Petrus als hij wandelt op de zee, en hoe er toch geloof is, zeg hen, naar luid van den Hebreër brief, dat Jezus Christus gisteren en heden en tot in der eeuwigheid dezelfde is, dat Hij ook hun Zaligmaker wil zijn, wanneer zij zich bereidwillig en schuldbeuwt voor Hem neerbuigen en Zijn Koningschap erkennen, en ge zult het blijven hooren: ik darf het niet aan te onmen. Daar moet een bijzondere lichtstraal uit Gods Woord over hun ziel vallen, zullen ze, van zichzelf verlost, God niet langer de wel stellen hoe Hij hen tot Zich brengen moet. Zij spreken over de noodzakelijkheid der bekeering, en hebben geloof van noode.

Er kunnen ook andere sentimenteële typen gevonden worden. Personen, die leven bij stemmingen. Nu eens op de bergen, dan in de donkerste diepte der mijnen. Zij leven in vrees of hoop, in blijdschap en verrukking of in groote droefheid. Nu eens roemen zij in de genade Gods ook aan hen zeopenbaard, en op de vraag hoe het hen geestelijk gaat, antwoorden zij van ganser harte en volmondig: heet. Een paar maanden later klagen zij over donkerte en duisternis; over een verwijdering tusschen God en hun ziel. Over het algemeen, in gezonde dagen, leven zij rustig en tevreden. Zij hebben veelal het heerlijke gevoel: wel, Jezus heeft voor mij voldaan, waarom zou ik mij ongerust maken. De klacht, dat zij niet God dienen als zij schuldig zijn te doen, wordt zelden of nooit vernomen. Zij zijn ijverig in goede werken, altoos vol goeden moed en weten door hun opgewekt humeur rond zich een aangename atmosfeer te scheppen.

Men komt zooveel verschillende karakters tegen, neem bijv. nog maar het „bazige“. Bewust of onbewust is het altoos bezig, invloed, macht uit te oefenen. Zij oordeelen, hun oordeel is altoos in eigen oog juist. Overig — onnaspeurlijk waar zij den tijd voor allerlei arbeid vinden. Zitten in tal van vereenigingen en ... meenen dan wel eens het alleen te weten. Voor anderen, minder vlugge loopers, omvangenaam, daar zij zichzelf graag ten voorbeeld stellen. Hoe dezulken te behandelen? Recht op het doel afgaan. Dan worden zij of boos of — komen tot nadenken. Het eerste is haast altijd zeker. Dan heet het, dat zij verkeerd beoordeeld worden. De groote vraag voor de opzieners is dan wel: is hun arbeid uit liefde voor Christus of zoeken zij zichzelf, zooals we zoo vaak onbroederlijk veronderstellen? Hoe dit weer te weten?

Ook hier dus een zielkundig probleem.

Hier ligt zoo'n ernstige waarschuwing om voorzichtig te zijn. Om de woorden wel te overwegen, om niet needeloos te krenken of pijn te doen. De voelhorens van den opziener moeten den weg vinden tusschen en zoekend: Het oot moet o zoo scherp luisteren om te ontdekken, welke klank beluisterd mag worden. De omgeving moet worden opgenomen, of in den nauwen familiëkring die ijver buitenshuis ontwikkeld gewaardeerd, dan wel anders gezien en beoordeeld wordt. Opgelet dient of er naast den ontwikkelden ijver is: een geduldig luisteren naar een teedere zorg voor degenen, die in den nauwen, kleinen kring allereerst aanspraak mogen maken en een beroep doen op den persoon zelf, dan wel of de belangen dezer huisgenooten (des geloofs verwaarloosd worden voor den arbeid in vereeniging, en buitenshuis).

Er zou nog wel meer te zeggen en te vragen zijn over het zielkundig probleem, dat een opziener heeft te leeren kennen. Maar, wie is in staat alle verschil in karakter en geaardheid weer te geven? En dan — elk kind van God heeft een eigen weg waardoor hij of waarlangs zij, in dit tijdelijk leven, gebracht wordt tot de poort des Hemels.

A. Z. O.

PERS-SCHOUW.

Knap.

Dat is hij ons nog altijd de geliefkoosde kwalificatie. We kunnen vaak de ouders niet blijder stemmen dan dat wij zeggen, dat ze een knap kind hebben. t Spreekt ook vanzelf, scherpheid van verstand en vastheid van geheugen zijn zeer hoog te waardeeren gaven van den Schepper. Maar de bezitter daarvan heeft bij het voorrecht, hem geschonken, ook een zware verantwoordelijkheid ontvangen en aan ons de taak, onze leerlingen daarvan te doordringen. Wie goed kan, moet ook goed werk leveren. Daar is volstrekt geen verdienste in. En toch niet waar, hoe vaak beloven wij met ons puntenspel niet meer den aanleg dan den ijver. En wie zo ons gaat niet eens prat op een knapen leerling. Alsof daar ook maar eenige kunst in school, een knapen jongen wat te leeren!

Waar we meer op moeten gaan letten en waar we onze leerlingen ook meer attent op moeten maken is de vraag, of ze al hun krachten inspannen. We moeten er ons in maken, die wat kunnen en durven. Ons schoolstelsel geeft nog maar al te veel den indruk, dat we van allen geleerden moeten maken. Avonds is veel, karakter is meer.

Aldus zeer juist G. M. in „De School met den Bijbel“.

Gejouw.

Charivarius ernt zich in de (groene) „Amsterdammer“ aan het ij en jouw, waarmee moderne kinderen hun moderne ouders plegen aan te spreken. De Schilder betuigt in de „Geref. Kerkb. voor Gorinchem“ hiernaar zijn instemming. Doch dan vervolgt hij:

Maar hondert maal erger dan Charivarius zich erget, eiser ik me over de ergernissen van het allergrinste gejuw, dat er kan zijn en er helaas ook is.

Want de afstand tusschen ouder en kind is groot. Maar de afstand tusschen mensch en God is nog veel grooter. En in de verhouding tusschen mensch en God zijn er ook, die het ja-nouwen moet vinden. Dat is, voor menschen, die beter moeten weten, een vreeslijk vreeselijk.

Ik verzoek ieder, hier wel te onderscheiden, wanneer het iemand betreft, die zonder iets af te weeten van taalheeren en beleefheidsvormen, in zijn eenvoudigheid in het gebed ij en jouw zegt tot God, dan moet men een vreeslijk vreeselijk, als men zulk een bidder iets leerafschrijft, zoolang hij niet in beide onderdicht is. Een onderling in een visschersplaats, wiens consistoriegebied voor den dienstdoenden predikant luidde: „Heere wil ik hem maar aanspreken in je Zeen“, zal van geen menschen verdacht worden van onbescheidenheid of aanstellerij.

Maar — Er zijn ook andere gevallen, waarin reden tot ergernis te over bestaat.

Ik bedoel in de eerste plaats „gestudeerde“ menschen, van wie men dat beelijke gejuw in het gebed ook al hooren moet. Er zijn predikanten, komende van een universiteit, die misschien nooit van hun leven dat je, ij en jouw in het gebed hebben gehoord of gevoeld: die het ook nooit hebben beluisterd van eenigen kinsel in hun academiëstad; en die, zoodra ze terecht eekomen zijn in een „zwarte“ platelandsgemeente, God omme beledigen en de menschen ermee vergiftigen. Men zou juist gevoelen, om tot die heeren van de algemeene waarheid: „God laat zich niet bespotten“, een speciale toepassing te doen komen in het opschrijvende van: „en spel van Charivarius: „God laat zich niet nifjouwen“. Deze teeren, die 7 talen kennen of meer, weten wat in onze taal „je“ en „ij“ aan familiariteit en grote gemeenzaamheid wil uitdrukken. Moet men dan niet aan het gebedel om de volksgunst denken, als zij op ons nimmer voor t eerst van hun leven wel han elen, maar niet hun hart verheffen tot God?

Ach, over t hart is t moeilijk te oordeelen. Maar wanneer men een predikant, die in de Christelijk Gereformeerde Kerk opgedrongen is en — als t geen afkeersman is — aan de theologische school van die kerk toch ook iets heeft gedaan aan theologie, zich niet verlaat op een kinsel van een oud-gereformeerde gemeente; en men hoort hem dan zeggen, gelijk ik het gehoord heb:

— O God, je hebt nog an je verband verdrant, en je geeft ons nog een verwachting.

— Heere, je heb n weldaad an me gedaan (door me al te brengen van de Christelijk gereformeerde kerk naar een oud-gereformeerde gemeente); dan zou men tot zoo'n man willen zeggen:

— Weet U wel, dat Van Doyssel, als hij iemand „gejuw“ wil mischelen, ook ij en jou tegen hem zegt? En wat U wel, dat, afgedacht van t geniale, U op dien heer lijst, wanneer U — met als hij — opzettelijk het vroegere u (dat men toch zeker in de leezalen van de Chr. Geref. School heeft voorgehouden), verlaaten hebt, om het opzettelijk te veranderen in iij? En zou u ook kunnen zeggen, waarom dat nu u vredezaam zoo moet?

O ja, men zou zoo'n dominee zijn eigen woorden in t gezicht willen slingeren; deze zijne woorden:

— O as je n blikke in dat Heilige Wezen mag werpen, of tot en dankgebed na de preek:

— Ach, t was maar t allergebrekigste wat te heeft kunnen voortbrengen, want ach, Heere, wat is n mensche? Ja, ja, wat is n mensche?

Maar het oud-gereformeerde „voik“ vindt t nu eenmaal mooi zoo; en wat is n mensche, als hij den Maker van hemel en aarde aanspreekt, met naar eigen inzicht of Gods eisch (zie vr. 121 Cat.), doch naar den valschijn smaak van zijn publiek?

Of zullen we ooit n principieel betoeg krijgen van dezen dominee en zijn vele collega's, ten bewijze, dat ze krachtens eisch van beginsel met u begonnen en met jou gesindigd zijn?

Dit tegenover de gestudeerden, gaan niet vrij uit.

Maar ook de niet-bestudeerden gaan niet vrij uit. Ik zou er niet aan denken, de vele oefenaars en voorgangers, de halve en één-kwart-dominees, die de oud-gereformeerden ca. rondtrekken met hun „preken“, lastig te vallen over hun taalje van platheden en grofheid, als ze niet zelf hun taal-eischen stelden, als ze niet zelf als hun principe preken: terugkeer tot de oude, echte, Pieter-Kaarsse, onvervalsche Statenvertaling van een eeuw her! Want dit beginsel is hun taalkundig argument voor hun ijverige doemvonnissen over ons, doch keert zich inzake deze uitjouwery en meer tegen han zelf.

Nietwaar, de oude Statenvertaling is niet bij die menschen geen haar veranderd worden. Het moet alles zoo oud, zoo onveranderd mogelijk blijven. De dominee leest zn tekst opzettelijk niet in het nederlandsch van 1922, doch in dat van zestienhonderd noorel. Zelfs als hij een aanhaling van een bijbeltekst geeft in de preek (dat gebeurt nogal eens), is t meestal in t ood-nederlandsch: „haar“ inplaats van „hun“ (er zijn veel bannen tot haren dood toe); Adam ende zijn wijf; zij naderden zich; opdat zij niet en wandelen; enz. En dat dit een bewuste gewoonte is, blijkt uit de gedrukte preken, die uit dezen kring komen, ten overvloede.

Maar hoe moet het dan met treffen, dat in dezelfde groep, die met hand en tand aan het oude nederlandsch van de Statenvertaling vasthoudt, tegelijk op ieramen gesand wordt, die in het prachtig nederlandsch van den Statenbijbel eenvoudig onbestaanbaar zijn? Ontzegt preekte in een oud-gereformeerde gemeente iemand, wiens taalje een wonderbaar mengelmooie was van overdreven deftigheid en groffheid. Deftigheid zeg ik: hij zou preken tot den volke: het is bekend onder den volke; zelfs maakte hij t zoo mooi, dat hij sprak over „den broedegom Christi“, (d.w.z. van Christus), en beweerde, dat het ergste, soverre evangelie ook al uitgedrukt lag in de rokken en vellen van Adam en Eva. Maar tegenover deze getrouwde of krakerige nabootsing van het oude Statenvertaling-nederlandsch stonden gemeenzaamheden als: „Heere, je Godepenningen goed je-nou; je-neenigen, onseigen, drie-nen en nou naar waarde genoeg volprezen nam; tot roem van je-eeuwig denuden; maak ons n voo-werpe van je-genade“. Om van de rest: (scheepstij);

zogenoemde menschen; volker wat van den hemel daalt, dat zo geen mischientjes; ziedje; wat je wet; d'r wordt met Kristes gepoeld tegenwoordig as of t een speelsedje was, as of ieder d'r maar an komme mocht; d'r zal niet één zondelje passeren; nu maar te zwijgen.

Men zou tot zulke predikers deze man had zelfs twee verdedeelen beproefte willen zeggen: als u met de taal der oude Statenvertaling zooveel ophoeft, zeg dan nooit weer je, ij, jouw tot God! Zeg het zelfs niet tegen de gemeente (b.v. menschen, je doudet naar de verdoemenis; historisch! Laat God het niet zeggen tot de menschen (b.v. Abraham, nou weet ik, dat je me nika onthouden heb, zegt die tot Abraham hij lraaks offer, volgens hovengenoemde preek-boek). Want in uw oude Statenvertaling staat niet één keet — je, ij, jouw.

Waarlijk, als in al die dingen, die notabene kenmerkjes heeten van zuiverheid, niet oorendienst is, dan kan „niet menschelek verstandig“ er niet bij. Zoolang de oud-gereformeerde kerktaal zoo spreken zal, zoolang al dit „gejuw“, behalve voor beelijke groffheid, ons ook voor n merkwaardig curiositeit en tegenstrijdigheid en het gebied der liturgische taal plaatsen.

En als iemand meent, dat we door van deze dingen te ratten, spijkers op lang water zoeken, dan is hij ver van de waarheid af. Ik spreek over die dingen omdat ik, die ook geroepen ben na te denken over de breuk onder de Gereformeerden en de mogelijkheid tot hereniging, uit dergelijke uitwendigheden een mufte geest moet te ruiken van opzettelijke, gewilde, opgeschroefde onnatuurlijkheid, die, naar het onbewust erkende beginsel, dat de uitersten elkaar raken, moet gelden als gestelligheid; en die dan pronken moet tegenover onze natuurlijkheid en eerbiedigheid, waarvoor dan vanzelf volgens dezen redeneergang geen anders naam past dan geesteloosheid. Kleinigheden spreken t meest. Dit gejuw der oud-gereformeerden is een vlangrijk verschijnsel. Want zoo vaak ze jou zeggen tot God, zeggen ze ineens: O God, ik dank je, dat ik niet ben als die lichte menschen, die zoo op de vormen staan. En ieder, die zich bezighoudt met het vraagstuk van de gedeeldheid der gereformeerden, zal dan wel doen, als hij ook aan de taal de geesten proeft.

Want als deze lieden ons naar een nieuwe bijbelvertaling hooren zoeken, dan zijn zij niet hun zeventiende-eeuwschen bijbel klaar voor het gebaar van: ik dank, dat ik niet ben als dezen! En toch — wat geven ze, in al hun eijouw, om die Statenvertaling? Ze hebben er in hun preeken geen schaduw van bewaard. Zes wordt het kleine, zoo wordt ook dat kleine voornaamwoordje je, ij, jou, bewijs van het groote, het verschrikkelijke onwil tot vereeniging, de weigering om te zijn als een ander, de begeerte om aan het geschiet over andere gedachten en beginselen een glimp van waarheidelijkheid te geven door andere vormen en uiterlijken den.

Ongezouten.

Maar waar.

Helaas!

HEPP.

KERKNIEUWS.

GEREFORMEERDE KERKEN.

Tweetal te:

Murruu, O. N. Oosterhof te Borger en S. v. Dijken te Zwolle.

Beroepen te:

Arum, R. Middelveld te Hoogkerk.
Bergentheim, G. H. Dijkstra te Lioessens.
Gees, J. H. Kroeze, cand. te Middelburg.
Giessen-Onsekerk, P. Jukkenekke te Epe.
Kornhorn, E. H. Woldring, cand. te Groningen.
Pieterburen, J. H. Kroeze, cand. te Middelburg.
Ter Aar, J. Dekker, H. te Ambt-Vollenhove.
Vianen, P. Deidens te Brielle.
Wons, E. H. Woldring, cand. te Groningen.
Wijckel en Balk, H. Steen, cand. te Anjum.

Aangenomen naar:

Dalfsen, J. Boekstra te Ten Post.

Bedankt voor:

Anjum, A. C. Heij te Kondekerke.
Glinerbrug, J. Boekstra te Ten Post.
Middelburg, J. Wijnings te Dronrijp.
Naarden, Bern. Knoop te Schouwerzijl.
Nijemirdum D. B. v. d. Meulen te Oostermoer.
Tholen, B. Meijer te Ierske.
Doeclmonde, K. Winkelman te Eindhoven.

Afscheid van:

Naarden: G. H. de Jonge. Tekst Elzev 3:17a.

NEDERLANDSCHE HERVORMDE KERK.

Beroepen te:

Asten, Th. J. H. Israël te Wadenoyen.
Beek (L.), S. de Vries, O.L. pred. met verlof.
Belder, A. Fetter, om. pred. te 's-Gravenhage.
Ierske, G. Th. van Boussekom te Ochten.
Leimuiden, G. J. v. d. Flier Jr. te Oostmarsum.
Leonard, M. B. Verkerk te Gouderak.
St. Annaland, A. M. den Ouden te Danteloord.
Stiphorst, P. Zandl te Delft.
Zevenbergen, H. van Wessel te Weesp.

Aangenomen naar:

Belder, A. Fetter, om. pred. te 's-Gravenhage.
Kampen, A. van der Kooy te Schouwerzijl.

Bedankt voor:

Goudriaan-Ottoland, G. Eukelaar te Wierden.
Oosterwolds (G.), I. Kievit te Luneren.
Ouderkerk v. d. IJssel, D. E. J. Hupkes te Wansword.
Polabroek, C. Vlaablon te Oud-Beijerland.
Riederkerk, G. A. Pott te Oud-Beijerland.
West-Terschelling, M. E. van der Veen, cand. te Leiden.
Zevenboorn, P. Kuyfman te Houten.

Afscheid van:

Oostervierum, A. W. de Vries. Tekst Hebr. 13:8.
Witmarsum, P. G. Vlieg. Tekst Gen. 12:1.

Intrede te:

Grypkerke (Z.), J. F. Ossenwaarde. Tekst Rom. 1:16.
Oostmarsum, A. Hoen. Tekst Lucas 4:18-19.

GEREFORMEERDE GEMEENTEN.

Tweetal te:

Sierrecht, M. Hofman te Bisschen en H. A. Minderman te Breda.